

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENECE

Cene inseratov:

Enostopna petlinna vrsta
mal oglas po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Korupcija v armadi.

Jugoslavija ima primeroma jako močno armado. Za to armado plačuje ljudstvo na leto nad dve milijarde dinarjev. Toliko so bili proračunali gospodje v vojnem ministristvu, da bo armada leta 1924 potrebovala in toliko jim je bil parlament dovolil. In glej, gospodje v vojnem ministristvu so ta denar že v prvem polletju do zadnje pare porabili, tako da so hodili odtlej sproti na posodo k finančnemu ministru, da jim pomaga iz najhujše potrebe. Danes pa tudi ta nič nima in PP vlada je zato primorana iskati za armado zopet večjega posojila v inozemstvu. Kajti armada je lačna, bosa in naga ter nima potrebnega orožja. Kam so šle milijarde, ki so ji bile dane na razpolago?

Dejanski državni gospodar pri nas je neka neregistrirana družba spekulativcev, kateri načeljuje sin Nikole Pašića. To lepo društvo ima v rokah vse državne liferacije, katerih je največje za armado. Pri teh nabavah, ki gredo vsaka v desetine milijonov, se da veliko zaslužiti bodisi na provizijah bodisi na drug način, tako da je oškodovana država, oziroma armada, tem večji pa je profit spekulativcev, ki imajo svoje visoke pokrovitelje in pomagače v krogih PP režima in izvestnega dela generalitete. In tako je od dveh milijard najmanj ena izginila v privatnih žepih, armada pa zdaj kakor beračica išče, kdo bi jo obul, nasilil in oborožil. Končni efekt te čedne afere pa bo ta, da se bodo za armado potrošili namesto dveh milijard najmanj štiri, kar bo seveda doplačalo ljudstvo v obliki povšarih davkov, ki jih imamo z vso gotovostjo pričakovati, ako se PP režim vzdrži.

Zdaj je postalo tudi čisto jasno, zakaj je vlada g. Davidovića morala odstopiti. Ta vlada, ki si je postavila za poglavitno nalogo, da izkorenini korupcijo, je posvetila svojo pozornost tudi vojni upravi, kjer so dotlej prijatelji Rade Pašića gospodarili po mili volji, tako da se je vojni minister Hadžić, ko je nastopil svoje mesto, znašel pred prazno blagajno. Začelo se je izsledovati, kam so milijarde izginile, in so se odkrile naravnost neverjetne stvari. Vlada g. Davidovića je sklenila, da ves materijal zbere in odgovorne činitelje postavi pod obtožbo. Zdaj pa se je začela od strani državnih tatov in goljufov znana zakulisna borba proti vladi redu in poštenja, ki jo je vodil Nikola Pašić, da obvaruje svoje sorodnike in prijatelje zaslužene kazni. Njihovi zahtevi je ugodil general Hadžić, ki je dal prvi povod za strmoglavljenje vlade, katera je predstavljala večino ljudstva in parlamenta. Mož se je pač bal za tiste vojaške kroge, ki so zapleteni v čedne kupčije PP družbe.

Moralna kakovost teh ljudi je najbolj osvetljena po načinu njihove kampanje proti vladi. Vpili so, da vlada narodnega sporazuma ogroža armado, da hoče njeno bojno moč oslabiliti, da je v nevarnosti njena bojna pripravljenost in sposobnost za slučaj kakšnega zunanjega konflikta itd., z eno besedo, nastopali so proti večini parlamenta in njeni vladi, odevajoč se v plašč najbolj gorečega patriotizma in ljubezni za armado. Dejansko so pa državo in armado ogoljufali za njene potreščine, zapravljali vsote, namenjene za obrambo države, in spekulirali na račun prehrane in oborožitve vojske v svoj zasebni dobiček. Po teh umazanih intrigah so se zopet dokopali do oblasti, da lahko mirno plenijo naprej državo in armado, ljudstvo pa naj plačuje škodo, ki so jo napravili, z novimi davki in povračevanjem posojil, ki jih bodo zopet najeli in seveda zopet zapravili za — volivni fond PP režima, kojega večji del bo zopet stekel v žepa Pašićevih sorodnikov in prijateljev ter za ustanove samostalnih demokratskih voditeljev in podobnih sumljivih eksistenc v Sloveniji in na Hrvatskem.

Ljudstvo pa bo te račune temeljito prekrizalo februarja meseca. Volivna parola bo: ali za tatove in plenilce ljudskega premoženja ali pa za pošteno in čisto upravo.

AMERIKA ZA RAZOROŽITEV.

London, 21. nov. (Izv.) Vojaški poveljnik v Egiptu, general Lee-Stark, je danes umrl. Položaj v Egiptu je resen. Angleški ministrski svet se je danes posvetoval o položaju v Egiptu.

Pogajanja med fašistovsko in Pašićevo vlado.

PODPIRANJE MEDSEBOJNEGA REŽIMA. POPUŠČANJE PRI RAZMEJEVANJU.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Italijanski fašizem v državi sami umira in se zvija v poslednjih krčih, da sramotno zapusti javno življenje in napravi mesto poštenju in zakonitosti. Vse evropske države na očitviden način bojkotirajo Italijo in Mussolinijev nasilen režim, katerega edini uspeh je ta, da je ugled države popolnoma zrušil. V tej osamljenosti se je Mussoliniju posrečilo pridobiti edine prijatelje v današnjem režimu v Jugoslaviji, kjer se sedaj na upravi države nahajajo stari prijatelji Mussolinijevi, ki so mu že nekajkrat pomagali zadostiti nacionalnim šovinističnim zahtevam fašizma.

Vse, karkoli je vlada narodne sramote storila in sklenila z Italijo, je storjeno na škodo Slovencev in Hrvatov. Zato zahtevata Pašić in Pribičević protiusluge za slučaj neuspeha pri volitvah. V tem slučaju naj bi jima fašizem pomagal na ta ali oni način, da se obdrži na oblasti za katerokoli ceno. Taka zunanja politika je od strani sedanjega režima razumljiva. Prežeti velikosrbskega hegemonizma, so jim pred očmi samo njihovi interesi, ne pa državni, in v zadovoljstvo teh velikosrbskih interesov so pripravljali žrtvovati še več Hrvatov in Slovencev, kakor dosedaj, nasilju fašizma.

Bođrero, Mussolinijev poslanik v Bel-

gradu, se dnevno shaja s Pašićem, Pribičevićem, Markovićem in Žerjavom. Kakor trdijo vladni krogi, se na teh sestankih razpravlja o posebni zvezi med obema državama.

O tem poroča tudi današnja »Pravda«: »V diplomatičnih in političnih krogih se je poslednje dni govorilo o bližnjem potovanju kralja v Rim, da obišče italijanskega kralja. To potovanje je predvideno za prvo polovico januarja. Spremljala ga bo sta Pašić in Pribičević. S tem obiskom se spravlja v istih krogih v zvezo načrt današnje vlade, da z italijansko vlado sklene poseben sporazum o zblizanju in medsebojnem pomaganju in vzdrževanju obetočih režimov. — V to ne bi verovali, če se ne bi na čelu te akcije nahajal Pašić, ki ima navado, da v našo notranjo politiko meša tudi tuje države. Brez ozira na to, če bi se tak sporazum mogel ustvariti ali ne, imajo trditve, ki se širijo o tem, namen, da napravijo na volivce pritisk.«

Tajnost, s katero se delajo vse te priprave, popuščanje vlade pri razmejitvi in njena absolutna malomarnost glede zaščite, preganjanja in zatiranja naših bratov v Italiji, nam daje povod, da se nam je bati izdajstva, ki so ga zmožni velikosrbski hegemonisti in od njih plačani dobičarski elementi.

Seja državnega odbora.

POIZKUŠENA REŽIMOVA MANIPULACIJA PRI ŽREBANJU PREDSEDNIKOV GLAVNIH VOLIVNIH ODBOROV.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Na današnji seji državnega odbora bi se morali izžrebat predsedniki glavnih volivnih odborov. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, na kak način hoče režim pripravljati volitve. Kakor znano, se namreč ti člani volijo z žrebanjem. V posodi, kjer so bili listki z napisanimi imeni, so bila v začetku samo imena srbskih sodnikov, ki so pristaši sedanjega režima. Se le, ko se je tekotom žrebanja to ugotovilo, so člani državnega odbora zahtevali ponovno žrebanje in se je pred njimi ponovno napolnila posoda z imeni v pošteve prihajajočih sodnikov in pri ponovnem žrebanju so bili izvoljeni skoro sami prečani.

Za mesto Ljubljana je izžreban kot predsednik dr. Vinko Marton, svetnik banškega stola v Zagrebu, in za namestnika Božidar Bežek, dvorni svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Za okrožje

Ljubljana—Novo mesto sta izžrebana Dragotin Milčević, član kasacijskega sodišča v Belgradu in dr. Oton Papež, predsednik deželnega sodišča v Ljubljani. Za okrožje Maribor in Celje Henrik Lasič, svetnik stolne sedmorice v Zagrebu, in Josip Fon, dvorni svetnik in podpredsednik okrožnega sodišča v Mariboru. Za okraj Varaždin in Medžimurje Fialka, svetnik višjega sodišča v Sarajevu, in Srečko Troha, svetnik banškega stola v Zagrebu. Za okraj Prizren Franc Pernuš, svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Za okraj Mostar Ivan Dugan, svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Po izžrebanju se je seja končala in prihodnja seja državnega odbora se bo sklicala za 2. december. Do tedaj se mora pripraviti materijal, da more državni odbor določiti posamezna volišča in predsednike.

Predlog češkoslovaške v mali antanti.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Češkoslovaška vlada je poslala naši in romunski vladi predlog, da se čimprej prizna Rusija, ker se v političnih krogih Češkoslovaške smatra, da se zavlačevanje tega vprašanja nikakor ne sme dovoliti. V zvezi s tem predlogom pa je romunska vlada poslala predlog, da bi se Poljska sprejela v malo antanto. Oba predloga sta popolnoma kontradiktorna in kaže na veliko nasprotje, ki obstoja med državami male antante. Češkoslovaška je predlagala, naj se vrši začetkom januarja v Belgradu konferenca male antante.

Aretacija poslanca HRSS dr. Pernarja.

Zagreb, 21. nov. (Izv.) Ko je danes ob četrti na eno popoldne šel iz sodišča poslanec HRSS dr. Pernar, sta ga čakala dva detektiva, mu pokazala pismen nalog za aretacijo in zahtevala, da jima sledi na policijo. Pred sodnijo so bili pripravljeni še štirje policaji. Dr. Pernar je izjavil, da ga ščiti poslanska imuniteta. Po daljšem prerekanju, med katerim se je zbralo obilo občinstva, je dr. Pernar na nasvet njegovih prijateljev odšel na policijo. Po informacijah vašega dopisnika je bil dr. Pernar razražen redarstvene straže ob priliki prihoda inž. Košutića iz Splita v Zagreb dne 17. t. m. obsojen na 14 dni za-

pora in radi razžaljenja nekega policijskega uradnika na nadaljnjih 14 dni zapora.

Danes dopoldne se je pred okrajnim sodiščem v Zagrebu vršila obravnava tudi proti dr. Pernarju, ker je razžalil odvetnika dr. Zimmermanna. Dr. Pernar je vabilo k obravnavi odklonil, češ, da ga ščiti poslanska imuniteta, sodišče je pa kljub temu izvedlo razpravo in obsodilo dr. Pernarja na 10 dni zapora, ki se da spremeniti v denarno kazen. V razlogih sodbe naglašajo, da je z razpustom narodne skupščine ugasnila poslanska imuniteta.

Italija.

PROTI MUSSOLINJEVI NOTRANJJI POLITIKI.

Rim, 21. nov. (Izv.) Zbornica nadaljuje razpravo o notranji politiki. V včerajšnji seji je ob splošni pozornosti govoril posl. Soleri v imenu Giolittijeve skupine. Rekel je, da dežela z budno skrbjo sledi vladni notranji politiki. Ako se upošteva vse, kar se je zgodilo, od sekvestracije listov do prepovedi shodov, tudi patriotičnih, od napadov do aretacij, postane jasno, da vlada kljub hvalevrednim prizadevanjem notranjega ministra ni uspela ustvariti ne na cesti ne v duhovih položaja, ki bi se le malo bližal tistemu, ki ga nujno želi dežela. Če je res, da obsega zunanja politika vse bistvene politične probleme kake dežele, je pa tudi res, da je njena trdnost odvisna od njenega notranjega položaja. Ravno tako sta gospo-

Protestni shod

proti

prepovedi dijaških kongregacij

bo v nedeljo, 23. novembra ob pol petih popoldne v Unionovi dvorani.

Govoril bo gospod dr. Božidar Vodušek.

Povabljeni ste predvsem starši kongreganistov, ki želite, da se Vam sinovi in hčere v kongregacijah versko vzgajajo, dalje vsi člani (nedijaških) kongregacij, pa tudi vsi, ki ste te misli, da si svojih verskih pravic nečemo dati kratiti!

darski in finančni položaj tesno zvezana z notranjim političnim položajem, čegar posledice se občutijo v vrednosti denarja in potemtakem v cenah življenjskih potrebščin. Sedanji notranji položaj v Italiji se osredotočuje v fašistovskem problemu, ki potom svojega načelnika, svojih organizacij, svoje oblasti in svojega orožja obvladuje narodno življenje. Filofašisti so vsak dan bolj razočarani, pred njimi vstajajo strahotne nezanke nasprotja med dušo naroda in fašizma. Fašizem je ohranil dozdaj vse svoje orožje, zato je pa izgubil mnogo duš. In zato se odlagajo občinske volitve. Fašistično gibanje in pohod na Rim je bil odpor javne vesti proti subverzivnemu nasilju. Fašizem bi bil moral torej, prišedši na oblast, nasilje ubiti, ne pa ga samo izpremeniti; ker tega ni storil, je zgrešil velik del svoje zgodovinske naloge. Fašizem ni uresničil pomirjenja, po čemer je ljudstvo predvsem hrepelo. In pomirjenja zato ni bilo mogoče doseči, ker hoče fašizem tudi po pohodu na Rim obdržati svojo strankarsko oboroženo silo. Treba je bilo končnoveljavno deželo zbrati in spraviti v spoštovanju do zakona in domovine. In to bi se bilo dalo doseči, ker so vsi spoznali svoje pogoje in so bili pripravljeni, da se ponižajo pred oltarjem domovine. Treba je bilo ponuditi roko, ne pa naperiti orožja. Ljudstvo se ne pridobiva z oboroženo silo. — Ljudstvo dalje po pravici očita fašizmu, da je premalo storil za izčiščenje svojih vrst, za odstranitev nevrednih in nasilnih elementov. Z nevoljo je ljudstvo gledalo, kako dviga fašizem na visoka mesta osebe, ki npravo tega niso vredne, kako se šopiri korupcija. Sicer pa notranji minister ne more uspešno brzdati nasilnikov, če min. predsednik s svojo besedo vzbuja in razplemenjuje najhujše politične strasti. Nesoglasja so postajala tem ostrejša, ker je bila odvzeta svoboda, da bi se manifestirala. Tiskovna svoboda se je podredila politični oblasti, svoboda shajanja se je sistematično zatirala ter zabranjale celo patriotične manifestacije; svoboda združevanja, svoboda občinske avtonomije, celo svoboda dela so udušene ali omejene. Strahuje se vest slabotnih, gospodarsko odvisnih ljudi, a pri tem se pozablja, da se pod tako pridobljeno udanostjo skriva mrinja in da traja taka udanost samo tako dolgo, dokler traja strah. — Nameravana preosnova ustave je jasno naperjena proti parlamentarnim manjšinam ter hoče zagraditi pota, po katerih se dosežajo obnove in izpremembe v vladnem položaju, v čemer je bistvo ustave. Italijanski narod se ne dá tako lahko pomiriti nad podjarmljenjem svoboda pred oltarjem nekega materialnega prospeha, ki je pa danes že tudi resno ogrožen po dragini in ponovnem padanju valute. Fašizem se sklicuje na nasilje subverzivnih elementov po vojni, ki ga je bilo treba zatreti. Toda danes subverzivni elementi niso več proti državi, ampak v državi, kar je mnogo nevarnejše. — Končno izjavlja govornik, da bo s svojimi tovariši glasoval proti vladi.

Govornika so fašisti mnogokrat prekinjali z opazkami in medklci, kar pa Solerijevih izjavjanj ni moglo oslabilo. Za njim je govoril fašist De Marsico, ki je branil fašizem, vendar pa priznal, da so se zgodile napake in da bo treba nekaterih izprememb. Končal je z zagotovilo, da bo znal fašizem dovršiti tudi svojo najvišjo nalogo, da razoroži roke in srca vseh Italijanov.

njih učiteljskih premeščenj: Vladislav Rape je brat dr. St. Rapeta, glavnega tajnika JDS in sin nadzornika Andr. Rapeta. Svoj čas je bil v Moste nastavljen, preden je imel zrelosten izpit, kajti napravil ga je šele jeseni 1922, sedaj je nastavljen glasom »Jutrovih« poročil za stalnega učitelja v Mostah, pribijamo, dasi nima niti treh službenih let in niti usposobljenostnega izpita, kar je pač bistveni pogoj za stalno namestitev.

»Politika« Marijinih kongregacij.

Kulturno bojno razpoloženje sedanega prosvetnega (?) ministra kaže sledove tako drznega absolutizma, kakršnega še nismo doživeli. Saj že ginejo ostanki zadnjih svobodčin kulturne države. Odlok, ki hoče z njim prosvetni minister zatreti Marijine kongregacije med dijaštvom, je sramoten čin, ki bije v obraz vsaki kulturi. Ta najnovejši udarec na pravice staršev, katerim odvzema in odreja svobodo, da bi smeli odgojo svojih otrok izpopolnjevati v strogo cerkvenem združenju ter svojo deco zaščititi pred nevarnimi zablodami sedanje dobe, oteti jo pouličnemu pohujšanju, hkrati pa utrditi v značajnosti: — to kratenje naravne svobode je vnebovpijoča krivica, ki jo mora obsojati tudi vsak svobodomislec.

Ako starši nimajo več pravic, da oskrbe svojim lastnim otrokom vzgojo, kakršno spoznajo sedanjim nevarnim časom za najbolj primerno, potem pa res ne vemo, ali veljajo še kake rodbinske pravice; ali veljajo še pravila zdrave pedagogike; ali še obstoje naravne in božje postavbe.

Pridite pogledat — magari vsi framašoni, — in udeležujte se skupnih pobožnosti in sestankov v Marijinih kongregacijah, da se dodobra prepričate, kakšna »politika« se neguje v njih, — potem pa govorite! Ne bo vam škodilo, če se prepričate, da se tu odgaja cvet mladostnih značajev; dika verne, poštene, krepostne, domoljubne in za vzvišene ideale vnete mladine. Kaj če mladini svetna politika? Še starejši so jo siti do grla. Politika dijaške Marijine kongregacije je v tem, da se mladina obvaruje pohujšanja in vsega, kar tira in peha toliko mladih nesrečnežev v zlo in v kloako nemoralnosti. »Politika« Marijine družbe je v tem, da bi se dijaštvo s čednostnim življenjem pod zaščito nebeške Kraljice ter s pridnostjo v učenju pripravljalo za resne poklice v življenju. »Politika« kongregacije je v tem, da vzgoji med dijaštvom kvas, ki naj bi prerodil tudi ostalo, za dobro manj vneto mladino; da vzgoji lepe zglede, ki bi dobro vplivali tudi na take tovariše, katerih življenje je usmerjeno na opolzko stezo. V dosego tega krasnega cilja stavi kongregacija svojim članom pred oči najlepši vzor Brezmadežne in drugih mladinskih vzornikov; vabi jih pa osobito tudi k studencu moči in kreposti: k sveti Eucharistiji.

To je politika kongregacije! In vse to naj bi bilo po volji enega človeka, ki je danes slučajno pri mizi prosvetnega ministrstva, ki je pa — kakor

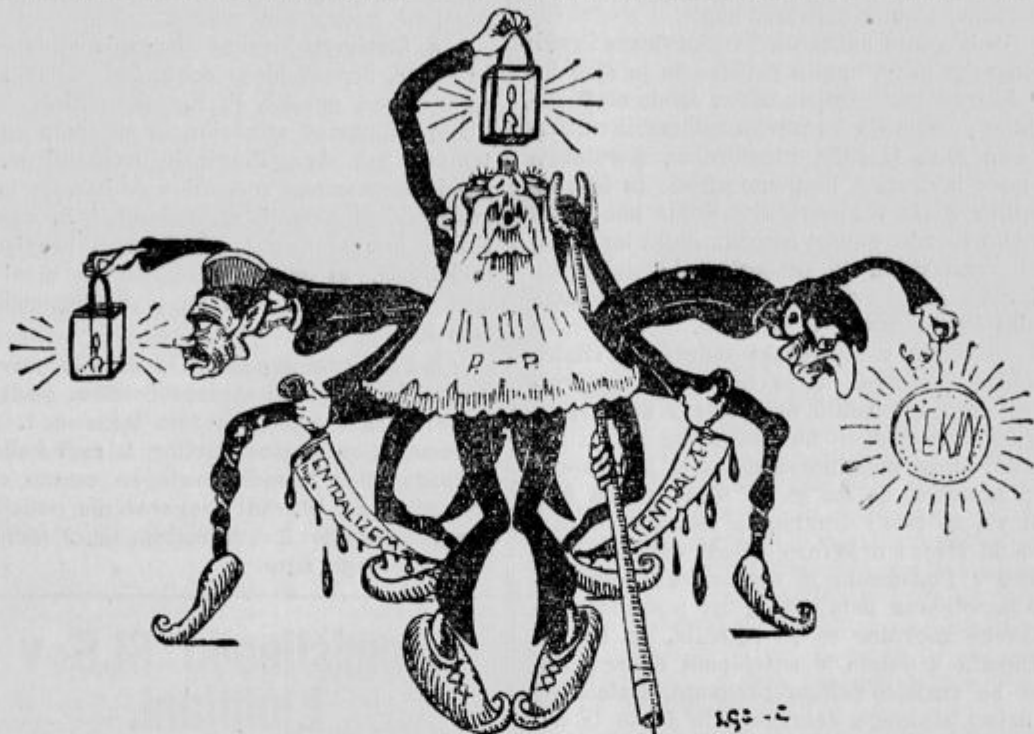
se vidi — v stvarih cerkvene in verske prosvete zelo nepoučen, — prepovedanol Človek mora res premišljevati, kako je možno, da kdo zabrede v taka protislovja: načelnik prosvete, pa ubija to, kar je jedro prave prosvete!

Starši, tudi svobodomislec — če res ljubite svoje otroke, če Vam je res mar za njih poštenost — dvignite glasove v obrambo svojih pravic in svobodčin!

Kaos v osnovni šoli na Slovenskem.

Prejšnja šolska uprava za Slovenijo je baš uredila osnovno šolstvo v svojem področju tako, da ni bilo več šole brez učne osebe, preskrbljene so bile celo najoddaljenejšie enorazrednice in ekspoziture. Ta ureditev je veljala mnogo truda, kajti po oddaji stalnih mest je bilo naenkrat nad sto učnih oseb na razpoloženju, dalje nekaj učnih oseb s težkimi disciplinarnimi slučajji, ki niso smele radi pohujšanja in

zgodovanja ostati na svojih mestih. Tudi je bilo treba nastaviti okoli 200 abiturientov slovenskih učiteljskih, pri čemer je bilo najtežje vprašanje, kako porazdeliti abiturientke, ki jih je bilo mnogo več, kakor abiturientov. Če zasledujemo posamezna imenovanja bodisi razpoložljivih, bodisi na novo vstopivših učnih oseb, vidimo, da je šolska uprava gledala predvsem na to, da postavi na težja mesta moške učne osebe, ki pač mnogo lažje krote na hribovskih enorazrednicah otroke v najvišji učno obvezni dobi, kakor pa kaka šibka učiteljica. Ta prestop je žel priznanje pri vsem dobro mislečem učitelstvu, samo uradno glasilo UJU se je nad tem zgražalo. Zdaj, ko se je ureditev osnovne šole posrečila, je začela šolska uprava novo pregrupacijo. Pri tej pregrupaciji seveda ne prihaja v poštev kaos na osnovni šoli, o katerem sta prej toliko vpila »Jutro« in »Učit.« Tovariši, kajti vse, kar se vrši po Jelenčevem ukazu, je red, zakon in pravica. Toda gospod Jelenec, tudi to bitko boste s svojim štabom izgubili. Mi ničesar ne pozabimo.

Pozor, Slovenci: centralisti vas iščejo!

Dopisi.

Jarše. Še enkrat: Varstvo delavcev »Industrija platnenih izdelkov v Jaršah, okraj Kamnik«. Brali smo v »Slovenec« z dne 19. t. m. št. 265: 1. da so delavke delale od 6. ure zvečer do 6. ure zjutraj. K temu pripominjam: a) Kje je § 17 Zakona o zaščiti delavcev, kateri se glasi: »Ženske brez razlike starosti in mladostni delavci pod 18 leti se ne smejo zaposlovati ponoči v podjetjih, navedenih v § 1. tega zakona. b) Kje je § 6. istega zakona, ki pravi, da delavni čas ne sme trajati več nego 8 ur na dan, da se ta čas sme podaljšati največ za 2 uri, ako to sklenejo štiri petinke delavcev enega podjetja s tajnim glasovanjem? Da mora delodajalec vročiti pismeni sporazum o tem po občinskem predstojništvu pristojnemu nadzornemu oblastvu najkasneje do tedaj, ko se prične prekočasno delo? c) Kje je § 8., ki pravi, kedaj se sme delavni čas podaljšati samo izjemoma? Brali smo drugič, da so delavke delale v nedeljo zjutraj do 5. ure. Kje je tukaj § 12., ki določa, da bodi ob ne-

deljah prepovedano vsako delo pomožnemu osebju v vseh podjetjih: izjemo dovolj samo minister za socialno politiko, če to zahtevajo tri četrtine pomožnega osebja v dotičnem podjetju. Mnogo bi še imeli pripomniti k temu, za enkrat opozorimo vodstvo podjetja, da prebere celi snopč V. »Zbirke zakonov« in se po njem ravna. Za nadaljne opomine vodstvu podjetja bomo pa že ob dani priliki poskrbeli. Za enkrat mu pa odločno svetujemo, naj nikar ne ogrozi z odpustom tega ali onega delavca oziroma delavke. Namesto groženj delavstvu naj vodstvo raje poskrbi za zboljšanje plače, o kateri bomo še izpregovorili. — Prijatelj delavstva.

Sv. Gregor. V nedeljo dne 16. novembra je imel naš poslanec g. Škulj svoj prvi volivni shod. Jasno nam je orisal politični položaj v naši državi. Obilo zbrano občinstvo je sledilo govoru z vso pozornostjo in je ob koncu govora s krepkim pritrdjevanjem izrazilo ne le neomajano solidarnost s SLS, ampak tudi obenem vso svojo hvaležnost za uspešno delovanje g. poslanca in Jugoslovanskega kluba. G. poslanec se je pridružil abs. pravnik gosp. Lojze Čampa, ki je v ognjevitnem govoru navdušil naše fante, Orle, za vzvišeno narodno izobraževalno delo. Ob sklepu pa je g. župan Iv. Marolt na odprtem odru društvenega doma po globoko zamišljenem govoru izročil g. poslancu umetniško izvršeno diplomu častnega občanstva. Diploma je umetniška zamisel in dovršena izpeljava g. prof. Pungartnika v Kočevju. G. umetnik je označil s podobo pokrajine Sv. Gregorja središče občine, katere polovica pa je v župniji Vel. Lašče in je upodobil obenem tudi zasluge g. poslanca za občino in župnijo Sv. Gregor. Uspeh shoda je: 8. februarja se pomerimo s komurkoli!

Smartni pri Kranju. V nedeljo dne 23. t. m. proslavi tukajšnja osnovna šola 25 letnico otvoritve sedanega šolskega poslopja. Popoldne ob 3. uri je šolska predstava v Strazišču. Iz prijaznosti sodeluje orkester »Narodne čitalnice« v Kranju. — Čisti dobitek je namenjen »Jugoslovanski Matici« in šolski knjižnici.

Prosvetna zveza.

Vsem prosvetnim društvom kamniške dekanije: Na vernih duš dan sklicani a nesklepčni glavni občni zbor kamniškega prosvetnega okrožja se vrši prihodnji četrtak, 27. nov. ob dveh popoldne v Kamniškem domu. Dnevni red: Poročila okr. odbora, zastopnikov društev, preglednikov; volitev novega odbora in preglednikov, revizorjev ter razsodišča; slučajnosti. Med odborovimi predlogi je posebej važen ta, da se nabavi lasten skioptikon, ker je ravno ugodna prilika. Vsako društvo mora poslati nekaj zastopnikov. Obenem pa je s tem obnim zborom združeno skioptično predavanje »Zgodovina in kulturni pomen križarskih vojsk«. Dostop in vstop je prost le članom naših društev. Na obilno svidenje!

Popravljajmo volivne imenike!

Se teden dni imamo na razpolago, da oskrbimo pristašem volivno pravico. Na mnoga vprašanja odgovarjamo ponovno. Reklamacijo vložiti lahko vsak volivec za vsakogar. Volivni imenik prepíše lahko vsakdo, brez ozira na to, ali je volivec ali ne. Župan ne sme nikomur zabraniti vpogleda v volivni imenik. Če kdo ne more dokazati državljanstva, je dovolj, da dokaže slovansko narodnost. Pazite, da bodo vpisani tudi vsi vojak, ki se do volitev vrnejo iz aktivne službe. Tudi za te je treba vložiti reklamacijo in jo utemeljevati poleg običajnih potrdil, tudi s potrdilom županstva, ki izkazuje, kdaj je dotični odšel k vojakom in na koliko mesecev aktivne službe je potrjen. Če se glasom takega potrdila mora vrniti vojak še pred volitvami, bo reklamacija uvaževana.

Župani morajo vse reklamacije predložiti takoj reklamacijski komisiji, ki sestoji iz župana in dveh odbornikov. Ta komisija sklene, ali se reklamaciji ugoditi ali se jo zavrne. Takoj mora občinski urad o rešitvi obvestiti tistega, ki je reklamacijo vložil in tistega, za kogar jo je vložil. Potem pa pošlje občinski urad reklamacijo z vsemi dokazili in rešenjem občinske reklamacijske komisije dež. oziroma okrožnemu sodišču v potrditev. Če sodišče sklep občinske reklamacijske komisije izpremeni, mora občinski urad tudi to prizadetim strankam takoj naznaniti.

Župani pa ne smejo od dneva razpisa volitev do končanih volitev napraviti v volivnem imeniku nobenega uradnega popravka. Popravki so možni samo na podlagi vložnih reklamacij. Le vrnivše vojake se sme vpisati uradno vsak čas.

Tajništvo SLS.

Delo zaupnikov SLS.

1. Vsi krajevni zaupniki naj tajništvu takoj pošljejo ime predstavnika skrinjice in njegovega namestnika. Poslati je treba natančne podatke: Ime in priimek, poklic, vas in hišna številka ter pošta.

2. Zaupniki naj opozore naše somišljenike, da sedanji krvavi režim išče prilike, kako bi koga spravil v nesrečo. Zato moramo biti pozorni zlasti v govorjenju, Malo govoriti, pametno misliti in veliko delati!

3. Želje naših volivcev nam sproti sporočajte. Zlasti so nam dobrodošli nasveti glede organizacije volivnih priprav, sestankov, shodov itd.

4. Izpopolnite krajevne odbore SLS. Pritegnite zlasti mlade volivce, ki so vzrastli v organizaciji. Če se kak odbornik ni izkazal, ali če mu vsled gospodarskih ali družinskih dolžnosti ni mogoče več izvrševati zaupniške naloge, naj brez zamere prepusti mesto drugemu. Zaupnik biti ni le čast, ampak predvsem trda dolžnost.

5. Okrožnice tajništva rešite skupno in sporazumno v sejah krajevnega odbora, ki se morajo v volivnem času vršiti vsaj enkrat na teden. Če je vsak odbornik poučen o vseh volivnih pripravah, veliko vestneje izvrši svoje posle, kakor pa, če mu je povedano le to, kar mora on izvršiti.

6. Stalna, redna in točna poročila so v volivnem boju največje važnosti. Le v poročilih dobi centrala točen pregled položaja po celi deželi. Le na podlagi po-

Edina zasluga dr. Žerjava.

Minister Gregor: »Zdaj ti pokažem, Slovenija«

Učitelj je kantor in »kaplan«: pesem in korali so bistveni del protestantske službe božje.

Karkoli danes senior Kovač »z Pilatušom« pita: Ka je pravica? Gde je pravica? — ker nimajo svojih učiteljev, so besede v zrak, dokler kvalificiranih evangeličanskih učiteljev sploh ni. Brez teh je tudi vsaka zahteva za verskimi šolami ne-reelna. Tega se Luther in Kovač tudi zavedata in kakor so evangeličani prva leta bojkotirali gimnazijo, tako danes z vsemi silami delajo za naraščaj.

Od svojih ameriških rojakov upajo, da jim bodo postavili dijaški dom in pozneje še dekliški zavod. Diakonizam iz Novega Sada ali Novega Vrbasa ga bodo izročili. Nekake redovnice so to, s triletno zaobljubo. Zdaj oskrbujejo dijaški dom penzionirani učitelji in brezplačno vršijo prefek-tovsko službo. Koliko katoliških učiteljev bi storilo to za katoliško »Martinišče« ali »Martinišec«, kakor mu pravijo —?

Med temi učitelji je tudi Lutharjev so-urednik in pesnikovec Flisar Janoš.

Gda sem jaz ešče školnik bio,
Vu šoli deco ravnao, včio;
V- cirkvi orgolao, popévaó,
Mrtvece v- cintor sprevájao.

V- Jezeroosem stotini
V- sedemdeset péteom leti,
Oktobra sedemdvaístoga
Me z'brála gmána Križevska.

Vu devéttstó edenáístom
sem vu pénzio postavlén,
Vu Soboto sem odišao,
Drúgo pozványé si ziskao,

Od moji daleč bodócsi,
Nóvi stan, delo majóti,
K- drúgim se znóva privóti.
Je né tak lehko činíti.

Ka sem si nigdár né mislo,
Na tisto sem si privolo:
Kalandár, novíne pišem,
Tak lúdstva dobróto iščem ... —

Kako pestro je to ljudstvo!

Tista starka, ki je mislila, da je evangeličanka in že obenem tudi katoličanka; ki je žalostno odkimala, da ne zna mažarski in se je le čudila novemu svetu in novemu denarju in novim mejam in novim »gospodom«, ki razumejo »svendskie« in ji ni bilo treba tolmača pri sodišču, in ki je hvalila sodišče, da ima dobro pravico in da včasih ni bilo tako dobre pravice za užitek; —

tisti naivni idealizem starih učiteljev; tisti vase vgreznjeni Šiftar, bodonski pastor;

oportunizem mlade generacije, ki ji velja prerokovanje: pod Mažari so bili državljani prvega reda in prekmurski katoličani s svojim Kleklom, Bašom in Slepcom vred le državljani drugega; in bodo tudi v Jugoslaviji evangeličani s svojimi simpatijami za nekatoliške Srbe postali državljani prvega reda kljub Kleklu in Bašu; —

in tisti nemirni duhovi kot je Hari in kot je nad vsemi Luthár, ki išče edini, da da tej pestrosti neke forme in neki obraz, ki naj združi preteklost z realnostjo, idealizem in materializem — Luthar, ki ima hotenje, pa se čas s tako strašno silo vrti, da ga komaj dohaja.

OB 25-LETNICI!

»PRI SOLNCU«

za vodo — K. Widmayer

Priporočam kot najprimeren, darila za Miklavža in Božič: Vse vrste perila, volnene pleteno blago, manufakt. blago, venčke za neveste, opravo za novorojenčke. — Abtahe (peče: edina založna), kravate, nogavice itd. Pri večjem odjemu prim. popust

NAZNANILO.

Najceneje prodaja v Kranju TRGOVINA

ADOLF KERN

NA »BEKSELNU«.

Pri odjemu cele vreče: Banška moka št. 0 24,60, št. 1 23, št. 3 19,50. Koruza 10,80, otrobi, debeli 10,70, drobni šp. 8,80, moka za krmo 11, sol drobna 12,50, petrolej liter 23, franc pol kg 45, sladkor kocke 68, sipa 58. — krom ter vse ceneje pri meni. — Se priporočam za obilen obisk. S spoštovanjem

ADOLF KERN.

Kdo sprejme

13-letnega dekca na stanovanje in hrano? Ponudbe na upravo pod »Deček« 7333.

Dne 30. novembra 1924 ob 12. uri opoldne se vrši na Tehovcu 1, obč. Medvode, P. VIII 268—21. 7315

Oklic.

prostovoljna javna DRAŽBA večje množine kostanjevega, smrekovega in bukovega lesa na rastočem in 50 m³ smrekovih hlodov. Več se izve pri sodišču, soba št. 37.

Okr. sodišče v Ljubljani,

odd. VIII, 19. nov. 1924.

Zastopstva

resnih tvrdk, ki hočejo izvažati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. — Pošljite ponudbe naravnost na naslov: **UNI-ONE INTERNAZIONALI TRASPORTI, VIA CAGLIARI 44, ROMA.** 6379

VAJENEC

se sprejme v TRGOVINO mešanega blaga. Biti mora zdrav, krepak deček s primerno šolsko izobrazbo. — Prednost iz štajer, ali Dolenjske. Ponudbe na upravo pod št. 7240. Poslati je dopisnico za odgovor. 7240

Natečaj.

»DRUŠTVO ZA ZIDANJE NOVE ŽUPNIJSKE CERKVE SV. MAGDALENE V MARIBORU«

razpisuje v dosego črtežev (skic) za nameravano novo župnijsko cerkev **SPOŠTEN NATEČAJ**, katerega se morejo udeležiti osebe in inženjerji in arhitekti, kateri stalno prebivajo v kraljevini SHS.

Določene so sledeče nagrade: I. nagrada 15.000 Din, II. nagrada 10.000 Din, III. nagrada 7.500 Din. Razpisovalec si pridržuje pravico do nakupa nenaagrajenih projektov po 5.000 Din za vsakega.

Presojevalno razsodišče obstoji iz gospodov: inženjer **Jaroslav Foerster**, univerzitetni profesor v Ljubljani, načelnik; inženjer **Adolf Bümel**, gradb. nadsvetnik mestnega magistrata v Mariboru, namestnik načelnika; inženjer **Anton Dolenc**, šef okrožne gradb. sekcije v Mariboru; inženjer **Miroslav Hengeler**, ravnatelj jugoslov. inženjskega podjetja v Mariboru; kaplan **Pavel Holcman**, Sv. Magdalena v Mariboru; dr. **Franc Kovačič**, profesor bogoslovja in umetnostne zgodovine v Mariboru; dekan in župnik **Anton Stergar**, Sv. Magdalena v Mariboru.

Natečajne izdelke je poslati na »Društvo za zidanje nove župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru« do dne 23. februarja 1925 ob 12. uri.

Za zasnovo potrebne določbe in načrte dobe konkurentje pri zgoraj navedenem društvu proti plačilu zneska 30 Din.

DRUŠTVO ZA ZIDANJE NOVE ŽUPNIJSKE CERKVE SV. MAGDALENE V MARIBORU,

dne 30. oktobra 1924.

Pavel Holcman,
tajnik.

Anton Stergar,
načelnik.

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le **Stöcker** za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOŽBA

L. BARAGA, LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 6/1

Najboljše manufakturno blago se dobi pri tvrdki

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in platnenim blagom, perilom, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

Specialist v Diesel-motorjih

NADSTROJNIK

več v elektr. stroki z vis. in nizko napet. z akumul. torji, hladiln. napravami in vsemi parnimi stroji, IŠČE SLUŽBE. Izkušen stroj. ključavničar in železostugar in izdeluje sam vsa popravila. Naslov v upravi pod 7318.

20 vagonov popolnoma in 80 vagonov malo suhih

BUKOVH DRV

ter 100 m³ lepih, javorjevih HLODOV prodam. Cenjene ponudbe pod »100 vagonov« št. 7326 na upravnistiho.

Sprejem

pekovskega VAJENCA od 15—16 let starega. Hrana in stanovanje v hiši. — Prednost imajo dečki revnih staršev. — IV. KOPRIVEC, pek. mojster, VEL. LAŠČE.

MLADENIČ

s štiriletno trg. prakso želi v svrhu izpopolnitve službe v mešani trgovini. Na željo položi 20.000 Din kavcije ali pristopi kot tihi družabnik. Cenj. ponudbe pod »1. JANUAR« 7307 na upravnistiho.

DRUŽABNIK

s 75.000 Din SE IŠČE za brezkonkurenčno, zelo dobičkonosno podjetje. Var. nost z jamčena. Velik dobiček zagotovljen. Ponudbe pod »Velepodjetje« na upravo »Slovenca«, MARIBOR.

LOKAL

sredi mesta MARIBOR se s celokupnim lepim inventarjem takoj proda za 16.000 Din. Ponudbe pod »Lep lokal« na upravo »Slovenca«, MARIBOR. 7312

ODDA SE

SKLADIŠČE

primer. za delavnico, v bivšem Perutninskem zavodu v Spodnji Šiški. — Pojasnila daje lastnica »KMETSKA POSOJILNICA«, Ljubljana.

Registrirna

BLAGAJNA

s 4 predali, dobro ohranjena, napredaj. Naslov pove uprava lista pod št. 7324.

P. n.

Šivilje gospodinj

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

»GRITZNER«

V VSEH OPREMAH

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji »Adler« kakor: cilind. levoročni in kr. jaški.

Pouk v vezanju ter krpanju perila in nogavic (šolanje) brezplačno edino le pri:

Jos. Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

ČREVA

vseh vrst, kakor vsako leto po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kupuje surovi in stopljeni lci in se plača po najvišji dnevni ceni. **Jos. Bergman, Ljubljana**, Poljanska cesta št. 85.

25. leto obstoja tvrdke!

Tone Malgaž

pleskar in tcar, sobo in Erkosilkar.

Delavnice: Kolodvorska

ul. 6, Zg. Šiška 121.

Naročila se sprejemajo

Kolodvorska ul. 6.

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312

7312